

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
Development Model for Academic Leadership of the Supervisor
of the Office of the Basic Education Commission

สมชาย พวงโต^๑ พิณสุตา สิริธรงค์ศรี^๒

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ และ ๒) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีเชิงผสม ทั้งการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๓๗๖ คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมี ๗ องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการนิเทศการสอน ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และในทุกด้านมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ในส่วนของสภาพปัญหาของภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์บางคนไม่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ไม่มีเทคนิคในการจูงใจให้ครูมีความศรัทธาในตัวศึกษานิเทศก์ และการทำงานไม่มีการประสานความร่วมมือในการทำงาน และมีความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพศึกษานิเทศก์ มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงานและด้านการปฏิบัติตน ในส่วนของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ ประกอบไปด้วย แนวคิดและหลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการที่ต้องพัฒนา และกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำ สำหรับกระบวนการพัฒนาประกอบด้วย ศึกษาความต้องการ จัดทำหลักสูตรการพัฒนา ดำเนินการพัฒนา และประเมินผลการพัฒนา

^๑วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

^๒วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนา, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการ, ศึกษานิเทศก์

Abstract

The research titled “Development Model for Academic Leadership of the Supervisor of the Office of the Basic Education Commission” aimed to investigate 1) the factors of the academic leadership of the supervisor, including the problems, the needs in the development of their academic leadership, 2) to propose a development model for the development of the supervisor of the Basic Education Commission. Mixed-methods, involving the collection and analysis of both qualitative and quantitative data, were employed to conduct the research. The 376 samples comprised of the directors of Office of the Education Service Area, the supervisor, and the administrators of the school. The research instruments included the questionnaires, the interview questions, and group discussions of the experts. The qualitative data were analyzed using content analysis and the quantitative data were analyzed data by frequency, percentage, mean and standard deviation. Results were the following.

For the development of academic leadership among the supervisor, seven factors were found. The factor with the highest mean was the factor on instructional development, followed by the factors on the promotion of academic atmosphere, teamwork, supervision, achievement-oriented leadership, research and curriculum development. The factor with the lowest factor was the factor on the use of educational technology. The samples rated all of the identified factors at the high level of importance. The problems hindering the development of the supervisor’ academic leadership included the lack of the ability effectively use the modern information technologies, the lack of effective techniques to motivate the teachers so that they have trust in the supervisor, and the lack of cooperation. Their needs included the needs to develop their academic leadership as prescribed in the professional standards for the supervisor, the standards on knowledge and professional experience, and the work performance and well as personal standards.

The proposed model for the development of the supervisor comprises of the following: (1) the concepts and principles, (2) the aims and objectives, (3) the factors of the academic leadership needed to be developed, and (4) the development process, which includes needs analysis, curriculum development, implementation, and evaluation for development.

Keywords : Development Model, Academic Leadership, The factors of the academic leadership, Supervisor

บทนำ

ในสถานะที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและเป็นไปอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ ๒๑ ส่งผลให้ประชากร ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ต้องได้รับการพัฒนาให้ออกไปเป็นคนทำงานที่ใช้ความรู้ และเป็นบุคคลพร้อมเรียนรู้ การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญสูงสุดสำหรับการพัฒนาบุคคลและสังคมไปสู่ความเจริญในแทบทุกมิติ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะเผชิญอยู่ในเวทีโลกได้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับจึงต้องร่วมมือกันทั้งระบบ อันประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน สำหรับกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการเสริมคุณภาพการจัดการเรียนการสอนโดยมีศึกษานิเทศก์เป็นกำลังสำคัญให้การสนับสนุนความสามารถของครู ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ปรึกษาหารือในด้านการเรียนการสอน และการดำเนินงานแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลต่อผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

วิชาชีพศึกษานิเทศก์ เป็นวิชาชีพควบคุมที่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพควบคุมตามกฎหมาย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ ผู้นิเทศต้องคำนึงถึงหลักการนิเทศการศึกษาและกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งหลักการนิเทศการศึกษาต้องมีความเป็นวิทยาศาสตร์ ต้องเป็นความร่วมมือต้องเป็นการสร้างสรรค์ เป็นประชาธิปไตย ศึกษานิเทศก์ จึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้และ

ประสบการณ์ในวิชาชีพศึกษานิเทศก์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษาส่งผลให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาและหน่วยงานการศึกษา ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ เป็นสิ่งที่แสดงถึงศักยภาพในตัวของศึกษานิเทศก์ ซึ่งจะนำมาซึ่งความเชื่อถือศรัทธา และเกิดการยอมรับของผู้บริหาร และครู อันเป็นผลสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ของการนิเทศการศึกษา

จากการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่งผลให้งานนิเทศการศึกษาถูกแบ่งออกเป็นส่วนๆ นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ ยังมีความพร้อมด้านการนิเทศการศึกษาแตกต่างกัน ทำให้การนิเทศขาดความเป็นเอกภาพ ขาดความร่วมมือกัน แต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่างคิด ต่างทำงาน และที่ผ่านมา ศึกษานิเทศก์ไม่ได้รับการพัฒนาในวิชาชีพการนิเทศการศึกษา ทำให้ขาดวิสัยทัศน์ในการนิเทศ ขาดเทคนิควิธีการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนแนวใหม่ หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ศึกษานิเทศก์แต่ละคนรับผิดชอบงานหลายด้าน ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้ศักยภาพงานนิเทศการศึกษาอ่อนแอลงเป็นลำดับ เป็นสาเหตุหนึ่งที่สำคัญ อันส่งผลให้คุณภาพการศึกษาลดลงทั่วประเทศ สภาพปัญหาการนิเทศการศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๒) ที่พบว่าจากการปฏิรูปที่ผ่านมา มีเรื่องที่มีปัญหาต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงและต่อยอด ทั้งในด้านคุณภาพผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ยังอยู่ใน

ระดับต่ำ และคุณภาพของเด็ก ยังไม่เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่ครูขาดการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สาเหตุหลักมาจากความขาดแคลนศึกษานิเทศก์ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา ศึกษานิเทศก์มีจำนวนน้อยและไม่ครบกลุ่มสาระ นอกจากนี้ ศึกษานิเทศก์ยังได้รับมอบหมายงานอื่นมากเกินไป ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ การนิเทศการสอนจึงไม่ทั่วถึง ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอแนะให้มีการพัฒนาระบบการนิเทศ พัฒนาศึกษานิเทศก์ให้มีความรู้ ความสามารถในการนิเทศเพื่อส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมการเรียนการสอน โดยขารี มณีศรี (๒๕๔๒) เห็นว่าการนิเทศการศึกษาที่ผ่านมา การดำเนินงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น การกำหนดบทบาทของศึกษานิเทศก์ไม่ชัดเจน ทำการนิเทศไม่ทั่วถึงไม่เป็นระบบ ขาดสื่อหรือเครื่องมือในการนิเทศ ขาดการพัฒนาบุคลากรและองค์กรในการนิเทศ ขณะเดียวกัน ศึกษานิเทศก์ยังไม่ได้รับการยอมรับจากครูผู้สอนเท่าที่ควร

จากความสำคัญและบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ศึกษานิเทศก์ในฐานะผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ เพื่อที่จะสามารถพัฒนาศึกษานิเทศก์ให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของครูและบุคลากรทางการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารหรือครูวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ

๒) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารหรือครูวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ โดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๓๗๖ คน

๒. การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) มาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ

๒) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บรวบรวม

ข้อมูลการวิจัย จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมอำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืน ด้วยการจำหน่ายของติดแสตมป์ถึงผู้วิจัยแนบไปกับแบบสอบถาม และได้แบบสอบถามคืน จำนวน ๓๓๙ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๑๙

๓. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ส่วนสถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีเชิงผสม (Mixed Methods) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นครูและศึกษานิเทศก์ เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า ๕๐ ปี มีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ประสบการณ์ในการรับราชการมากกว่า ๓๐ ปี และระดับการศึกษา ปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวนเท่าๆ กัน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สำคัญสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังตารางนี้

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สำคัญสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

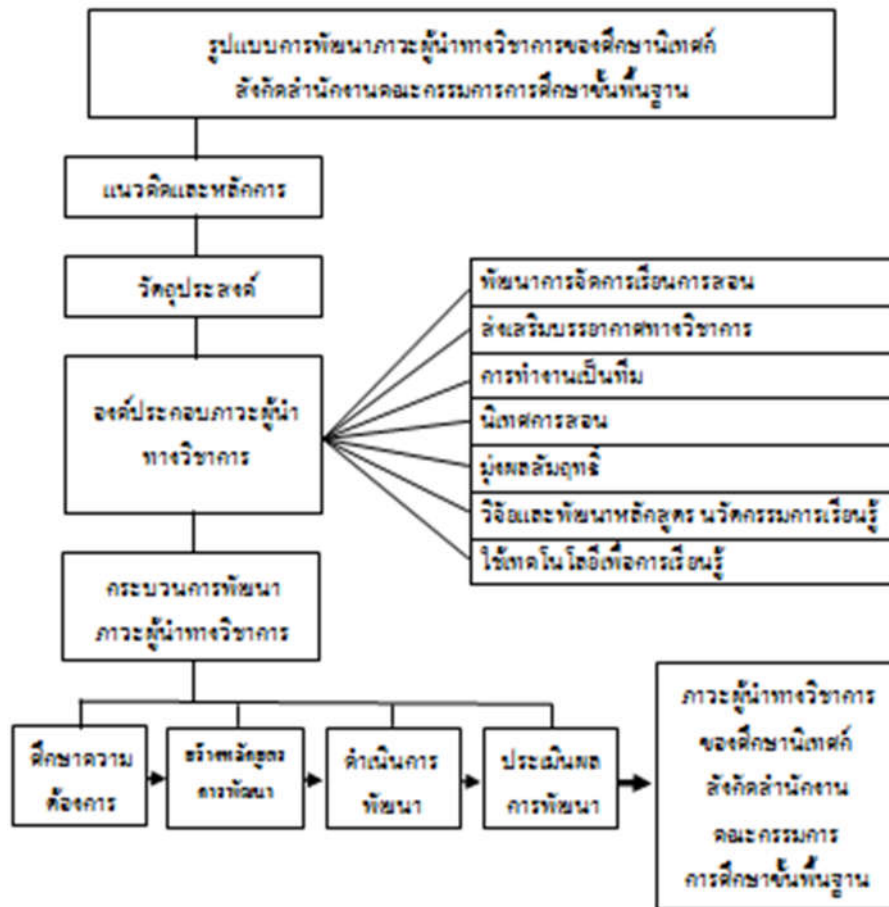
องค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	
๑. ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้	๔.๒๓	๐.๕๑	มาก	๗
๒. ด้านการนิเทศการสอน	๔.๒๙	๐.๕๖	มาก	๔
๓. ด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร นวัตกรรมการเรียนรู้	๔.๒๘	๐.๕๘	มาก	๖
๔. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	๔.๒๘	๐.๕๕	มาก	๕
๕. ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	๔.๓๔	๐.๕๕	มาก	๑
๖. ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	๔.๓๔	๐.๕๖	มาก	๒
๗. ด้านการทำงานเป็นทีม	๔.๓๒	๐.๕๙	มาก	๓

ผลจากการศึกษาสภาพปัญหาภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สำคัญสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าศึกษานิเทศก์มีบุคลิกภาพไม่เป็นผู้นำทางวิชาการ ไม่สามารถนิเทศหรือจูงใจให้ครูมีความศรัทธาได้ ส่วนความต้องการพัฒนาภาวะผู้นำ

ทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ พบว่าศึกษานิเทศก์ควรมีการอบรมและพัฒนาศึกษานิเทศก์ตามมาตรฐานวิชาชีพของศึกษานิเทศก์ ให้เป็นศึกษานิเทศก์ยุคใหม่ มีความรู้เชิงสหวิทยาการ

สำหรับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทาง
วิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้
นำเสนอ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อค้นพบที่สำคัญ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมและพัฒนาครูให้จัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด แสดงให้เห็นว่าศึกษานิเทศก์ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมและ

พัฒนาครูให้จัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วัดและประเมินผลตามสภาพจริง จัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับทักษะการคิดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์แนะนำหรือชี้แนะให้ครูปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบรรดล เมืองโครต (๒๕๔๐) ที่ทำวิจัยเรื่องความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ที่พบว่า ความต้องการการนิเทศศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังพบว่าผลการเรียนการ

สอนเป็นภารกิจหลักของครูผู้สอนที่ปฏิบัติเป็นประจำ ทำให้ครูสนใจที่จะเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ โดยให้ศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือแนะนำ ให้ความรู้ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

๒. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้คำแนะนำและเป็นพี่เลี้ยงแก่ครูด้านวิชาการ ด้วยความเป็นกันเองให้ครูรู้สึกว่าคุณค่าและมีความสำคัญสร้างความไว้วางใจมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้กำลังใจ เปิดโอกาสให้ครูใช้ความสามารถด้านต่างๆ อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอรอนงค์ ระวังพิศัย (๒๕๓๘) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการ และสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าโรงเรียนที่มีผู้บริหารที่มีพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

๓. จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของศึกษานิเทศก์ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีม สร้างค่านิยมในการทำงานให้แก่ครูโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และสร้างสัมพันธ์ที่ดีให้แก่ครูในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ สมศักดิ์ วงศ์จำปา (๒๕๔๓) ที่ทำวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา ๑ พบว่า ศึกษานิเทศก์ใช้พฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือกันมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑) หน่วยงานระดับกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจะกำหนดมาตรฐานความรู้และบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ให้ชัดเจน

๒) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีหน่วยศึกษานิเทศก์ ที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาให้ศึกษานิเทศก์เป็นผู้นำทางวิชาการอย่างแท้จริง โดยเฉพาะด้านการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ให้สามารถนิเทศการศึกษาได้ตรงความต้องการของโรงเรียน

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมอบหมายงานให้ศึกษานิเทศก์ ได้ทำงานด้านนิเทศการศึกษา เป็นหลัก กำหนดโรงเรียนให้ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบ ตารางการนิเทศให้ชัดเจน

๒) ศึกษานิเทศก์ควรพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยอาศัยรูปแบบการพัฒนาให้ตรงกับบริบท มีการบูรณาการให้มีคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๓). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๔๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- ชารี มณีศรี. (๒๕๔๒). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : ศิลปาบรรณาการ.
- บรรดล เมืองโครต. (๒๕๔๐). ความต้องการการนิเทศการศึกษาของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย วิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศักดิ์ วงศ์จำปา. (๒๕๔๕). พฤติกรรมการนิเทศในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา ๑. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๒). สรุปผลการดำเนินงาน ๙ ปี ของการปฏิรูปการศึกษา(พ.ศ. ๒๕๔๒-๒๕๕๑). กรุงเทพมหานคร : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- อรอนงค์ ระงับพิศย์. (๒๕๓๘). พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ และสภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.